

Henrich Wederkinch Tetens' prædiken i anledning af Rigsforsamlingens åbning

Taler

Henrich Wederkinch Tetens
Præst

Dato

23. oktober 1848

Sted

København

Omstændigheder

Prædikentekst

Mathæusevangeliet kapitel 22, vers 34

1 Bøn

Herre aabn din Himmel og see ned til os! Opløft dine Hænder og siig: Fred være med Eder! Uden dig ere vi Intet, formaae vi Intet; men med dig gaae vi gjennem
5 Floderne, de overskylle os ei; igjennem Ilden, og den forbrænder os ei — dit Navn, du mægtige Herre! er Kjærlighed; det skrev du med Stjerne-Bogstaver paa din natlige Himmel; det tegnede du paa Liliens Blad, i Slægternes Aarbøger; det indhuggede du i hiin Bjelke paa Golgathæ Høi, der vædedes af din Eenbaarnes hellige Blod: og, fordi vi vide, at du endnu svarer til dit Navn, at du er den
10 Gamle, der ikke har forandret dig, derfor henvende vi os med Frimodighed til dig, med Frimodighed i denne Stund — Herre aabn din Himmel og see ned til os! Opløft dine Hænder og siig: Fred være med Eder! Det er alvorsfulde Ting, som beredes i Landet, det er mægtige Fiender, som omringe Landet — Herre, vi slippe dig ikke, førend du haver velsignet os!

15

Amen.

Text. Matth. 22.

*Men Jesus sagde til ham: du skal elske Herren din Gud i dit ganske Hjerte, og i
20 din ganske Sjæl og i dit ganske Sind. Dette er det første og store Bud. Men det andet er ligesom dette: du skal elske din Næste som dig selv. Af disse to Bud hænger al Loven og Propheterne.*

25

I Morgen træder Rigsforsamlingen i Landets Hovedstad sammen, for at

grundlægge en ny Forfatning, hvorefter dette Rige skal ordnes og styres — I Dag skal der, det er Kongens illie, trindt i Danmarks Kirker bringes Bønner og ydmygelige Begjeringer til Kongen i Himlen, at han vil naadigt skue ned til os i Støvet, og lægge sin velsignende Haand paa hiin Gjerning, at den maa lykkes vel — Og hvor nødvendige, hvor paatrængende ere ikke disse Bønner! Det gamle Huus skal nedrives, et nyt skal opføres; men det er lettere at nedrive end at opbygge. Paa det gamle staaer Aarstallet: 1660 — det har gennemgaaet Livets Storme.

Det var vel gammelt og skrøbeligt, og kunde maaskee ikke længere med Nytte istandsættes; men vi have dog befundet os vel i samme; saamange kjære Minder vare knøttede til det — Det fromme Barn seer jo stedse med Veemod den gamle Fædrebolig at nedrives — Paa det nye Huus skal staae Aarstallet: 1848; men det er endnu ikke opført; Grundvolden skal først lægges, og Tegningen eftersees. Ville Bygmestrene blive enige om, hvorledes der skal bygges? Ville de sørge for forsvarligt Tommer, forsvarlige Steen, forsvarlig Grund, at naar Skylregnen nedfalder, Vandløbene komme, Veirene blæse, det da ikke skal falde, fordi det er grundfæstet paa en Klippe? — Ak, derom skulle vi jo bede i Dag; bede for dem om Viisdoms og Styrkes-Aand, om Enigheds og Kjærligheds-Aand, at hvad der bygges, maa blive skjønt og fast, en Bolig, hvorom vi kunne sige: her er godt at være! — See! Kongen og hans Mænd dvæle i Dag med dyb Andagt i Herrens Huus; lad os dvæle der ved med dem og ved den Tanke,

*At uden Gud er et Land Intet,
Men med Gud er et Land Alt*

Dersom Herren ikke bygger Huset, da arbeide Bygningsmændene forgjæves; dersom Herren ikke vogter Staden, da vaage Vægterne forgjæves. Det er Salomons Reisesang, lad den ogsaa blive vor, paa den tunge Reise Herneden i Graadens og Mørkets Land. See! Bygningsmænd og Vægtere ere der nok, ja mere end nok af i vore Dage. Alle ville være Bygningsmænd, alle ville være Vægtere; men mon de ikke glemme: dersom Herren ikke bygger Huset; dersom det ikke skeer efter hans Villie, med hans Velsignelse: da arbeide Bygningsmændene forgjæves — Jerusalems Tempel, det var Herrens Villie, skulde ikke være mere; der skulde ikke lades Steen paa Steen. Menneskene forsøgte paa at trodse; men Flammer brøde frem af Jorden og lærte den hedenske Keiser, hvo der er stærkest Skaberen eller Skabningen. Og hiint Taarn paa Sinears Slette saae Herren og sagde: dette have de begyndt at gjøre; og nu

skulde det ikke formenes dem alt hvad de have overlagt at gjøre? Og Herren
 adspredte dem. Hvormange Babels-Bygninger: Forvirringens-Bygninger opføre
 ikke Menneskene i vore Dage. Nu skal Staten indrettes paa denne, nu paa hiin
 Maade; den ene vil være klogere end den anden, visere end den anden. Frihed!
 70 Frihed! raabe de Alle; men hvilken Frihed? Er det den, som frier fra alt det
 Urene, Lave, Nedværdigende; Frihed fra Syndens Trældom, Mørkets Magt,
 Verdens usle Kjærlighed; Frihed til, i alle Retninger, at gjøre Guds gode og
 hellige Villie? Eller er det Tøileløshed, som denne Slægt begjærer under fagre
 Navne; Frihed fra Lovens og Tugtens Herredømme og gavnlige Aag? Skal det
 75 maaskee hedde, som i Dommernes Bog: I de samme Dage var ingen Konge i
 Israel; hver gjorde, hvad Ret var for hans Øine? Men det hedder jo ogsaa i
 samme Bog: de forlode Herren og tjente Baal og Asteroth. Saa optændtes
 Herrens Vrede over Israel, han gav dem i Røveres Haand og de røvede dem; og
 han solgte dem i deres Kenders Haand, trindt omkring, og de kunde ikke
 80 ydermere bestaae for deres Kenders Ansigt — Ak, hvilken ussel og elendig
 Skabning er ikke et Menneske uden Herrens Frygt! Lad ham have Alt, Herrens
 Frygt undtagen, og han er Intet! Ak, hvor sørgeligt er ikke det Folks Kaar, der
 har vendt sit Hjerte fra Herren! Er der Fred, der Glæde — Hvo skal velsigne det?
 Og tør vi kalde vor Tidsalder en gudsfrygtig? — Jeg seer, at der er Trængsel af
 85 Folkene — er det for at indkomme i Herrens Templer? Jeg seer, at de kjæmpe
 mod hverandre — er det for at forsvare Troen paa den Korsfæstede, men atter
 Opstandne? De fordre Religionsfrihed — er det for lettere og sikkrere at
 indgaae i Guds Rige? Er den Statsforfatning den bedste, hvor Moses og
 Mahomed stilles ved Siden af Christus; og synes det ikke, som om Verden ynder
 90 samme? — Du mit Fødeland! faaer i disse Dage en kongelig Gave; din Konge
 skjænker dig en langt større borgerlig Frihed end tilforn. For sad han ene paa sin
 Throne, og førte Seepeteret ene, nu vil han dele hiin og dette med dine Sønner.
 Men ligesom Legemet er dødt uden Aand, saaledes sr ogsaa enhver
 Statsforfatning død, uden det besjælende Liv; og det Liv, vi alene som Christne
 95 kunde ønske, er et christeligt — Du stiller den Blinde paa Banken, hvor Havet
 blaaner ved hans Fødder, Seileren flyver mod de fremmede Kyster og Bøgen
 udbreder sit grønne Paulun over hans Hoved — han seer Intet, og dog er her saa
 meget at see. Du stiller den Blinde, naar Natten frembryder, under
 Himmelhvælvingen, i den Stund, da alle visse vidunderlige Lys tændes, blinke,
 100 tirre, tale med Aanders Tungemaal — han seer Intet, og dog er her saa meget at
 see — Mit Fødeland, du er den Blinde, hvis dit Hjerte viger fra Herren!

Borgerlig Frihed er intet, uden chrstelig Frihed. Borgerlig Oplysning er intet, ja

105 endog skadelig uden christelig. Lad dig belære af de svundne Dage, af de Slægter,
som ikke ere meer, af de Riger, hvoraf alene Navnet er blevet tilbage! Det herlige
Athen, det mægtige Rom, deres Dødsdag var den Dag, da Sandsen for det
Høiere og Dybere udsluktes; da Religionen mistede sin Kraft, og blev til en Spot
for de Mange. Jerusalem sank sammen i Flamme, da den ikke vilde kjende sin
110 Besøgelses Tid. Overtænk dette med Alvor, og siig saa: See! her er jeg og de
Børn, som Herren har givet mig; ham ville vi tjene!

Uden Gud er et Land Intet, med Gud er et Land Alt. Uden Gud bærer en
Statsforfatning Døden i sig, med Gud bærer den Livet — Sandelig det maa være
115 gudsfrøgtige Mænd, som bygge det nye Statshuus; hver Steen maa lægges med
Gud for Øie og Gud i Hjertet - hvert Kammer maa indrettes til hans Navns
Forherligelse. Her maa Egenkjærligheden dø og Ærgjærrigheden korsfæstes.
Løsnet maa være fælleds for Alle: Gud, Konge og Fædreland! Enhver Gave være
gjennemtrængt og indviet af Faderens og Sønnens Aand! — Og fordre ikke just
120 disse Dage det med dobbelt Alvor? Ak, vi kunne jo sige med Propheten: Høsten
er forbi, Sommeren til Ende, og endnu ere vi ikke frelste! Endnu staae vi ligesom
paa en Jordbund, der bevæges af Jordskjælv. Vi omkastes af Stormene som
Skibet imellem farlige Klipper og Skjær — og Fremtiden ligger mørk og truende.
Dog er Gud med os. Hvo kan da være imod os: thi saaledes taler Herren: Hører
125 min Røst - og seg vil være Eders Gud, og I skal være mit Folk: vandrer paa den
Vei, som jeg byder Eder, da skal det gaae Eder vel. Vi vente altsaa af
Bygningsmændene, at de høre Guds Røst og bygge derefter; men vi fordre ogsaa
af os selv stræng Lydighed imod den samme Røst. Skulle vi nu være fuldmodne i
borgerlig Henseende, da maa vi ogsaa stræbe efter Christi Mandoms modne
130 Alder. Skulle vi nu være fri til at samles i store Møder, da maa vi ogsaa være fri
for det, som kan vanære disse: Drukkenskab, Uførlighed, Hovmod og
Opsætsighed. Skulle vi være fri i kirkelig Henseende, da skulle vi dog ikke bruge
Friheden som et Skjul for vor Ligeegyldighed og Daarskab. Skulle vi Alle have
lige Rettigheder, da maa vi ogsaa have lige Forpligtelser. Ingen maa mere tænke
135 paa sit Eget alene – merk dig dette!! — men ogsaa tage Hensyn til Andres.
Enhver skal være en sand Adelsmand: tænke ædelt, tale ædelt, handle ædelt —
Saaledes skal da han, som er Menneskehedens Forløser, Herre og Dommer,
under den nye Statsforfatning binde os fastere sammen med Kærlighedens
stærke Baand, som er Fuldkommenhedens. Staten skal knøtte sig fastere til
140 Kirken og Kirken til Staten. Alt skal gjenfødes til et nyt, renere, kraftigere Liv,
og over dette Liv skal Guds Aand svæve, og indvie Saamange, som ere skikkede
dertil, til et evigt og uforkrængeligt.

145 Saa hil dig da mit Fædreland, du gamle elskede Danmark! Troløs Fiendehaand
sleb i Løn Mordstaalet at støde i dit Bryst — men du er ikke død endnu, du skal
leve, ja du skal juble paa dine Fienders Grave! kraftig skal du opstaae i dine
Alderdomsdage, og Folkene skulle undre sig over din Gjenfødelse, over et Land,
hvor Konge og Folk i ægte Kjærlighed have rakt hinanden Haanden. Din
150 fordums Kjæmpeaand skal besjæle dine Børn, og ved Eideren skulle de staae, at
værne om deres Moder. Men paa Havet, der omfavner dig, skal fare en fri og
lykkelig Slægt; paa dine Vange skal Fylde og Frugtbarhed boe; og Kirkerne skulle
staae som Lysets Engle, der vaage over dine Døde og føre de Levende til Guds
Rige — Hil dig Kong Frederik den 7de, du de Danskes Lyst, i hvis Barm
155 Danmarks Hjerter slaaer! De Ugudelige have omringet dig og dit Folk, de have
lagt Pilen paa Streng at skyde paa den Oprigtige i Mørket, det skal ei lykkes
dem!!

Kronen skal sidde fast paa dit Hoved; Thronen staae urokket! — Herre bevar
160 Kongen? — Men du, som rækker os Kongehaand med Frihedens kongelige
Gave, idet dit Øie dunkles af Kærlighedens hellige Taarer: Frederik den 7de, vi
binde dig og dit Minde fast til vore Hjerter! Saalænge du vandrer imellem os,
ville vi opoffre Alt for dig! Naar du ikke er mere, da skulle vore Børn staae ved
din Grav og sige: her hviler en Konge, som var elsket af sit Folk, imedens
165 Kærligheden til Kongerne var uddød paa Jorden. Her hviler en Konge, hvis
sidste Suk var: Danmark! — Vor Gud bevar Enkedronningerne, Arveprinds
Ferdinand og sammes Gemalinde, under dine hellige Vinger! Bevar hver Kriger
til Lands og Vands, udrust dem med din Aand! Trøst dem, som syge og
besværede ere! Lad din Kirke seierrig fremgaae igjennem Tidens Kamp og Strid!
170 Du er jo hos den alle Dage indtil Verdens Ende; du har jo selv sagt at Helvedes
Magter ikke skulle faae Overhaand over den — Fremtiden aabner sine Porte; et
nyt Danmark skal fremstaae; i Morgen staaer den vigtige Stund. Vi samle vore
Bønner i eet Suk: Herre vær der selv tilstæde! Lad alt lykkes vel! Lad det lykkes i
Jesu Navn!!

175
Amen.

Kilde

180 Tetens, Henrik Wederkinch: Prædiken i Anledning af Rigsforsamlingens aabning, den 23de October 1848 i
Kjøbenhavn. Aalborg: i Commission hos M. M. Schultz (1848) Digitaliseret af Det Kongelige Bibliotek

Kildetype

Tags

185 Den Første Slesvigske Krig 1848-1851, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrich-wederkinch-tetens-praediken-i-anledning-af-rigsforsamlingens-abning>

190

195

200

205

210

215

220